

Összeállító: KISS FÖZSEF

Összeállítás ideje: 1974.

TART.: RAGADVÁNY MEVEK KIALAKULÁSA ÉS
ÉLÉSE

27 lap

Földrajzi mutató: KUTAS -

Stalk mutató: XXVIII

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRKÖZLÉS

ÁTVEZETVE AZ EGYSÉGES LTK. 2743-as TÉTELE ALÓL

2743

RAGADVÁNY NEVEK

KIALAKULÁSA ÉS ÉLÉSE

KUTAS

KÖZSÉG B E N

Összegyűjtötte:

Kiss József
ny.ált.iskolai igazgató.

1974.

2743

S z e m é l y i l a p

Az 1974. évi XXII. Országos Néprajzi és Nyelvjárási Gyűjtőpályázatra
beküldött pályamunkához.

A pályázó neve és foglalkozása: Kiss József ny. ált. isk. igazgató.

A beküldött pályamunka címe: Ragadvány nevek kialakulása és élése Kutas
községben.

A gyűjtés helye: Kutas, Somogy megye, Nagyatádi járás, 1973-74-ben. 1950
óta élek a községben és 22 évig voltam az iskola igazgatója. Tanácsstag va-
gyok, így azt lehet mondani, személy szerint ismerem a község lakosságát.

Az adatközlők személyi adatai:

Váradi József ny. tsz. tag, 79 éves, kutasi lakos.

Balogh Sándor iskolai hivatalsegéd, 56 éves, kutasi lakos.

Felhasználtam még kataszteri birtokivekre feljegyzett nevek melletti ra-
gadványneveket.

Résztvett-e a pályamunka valamilyen más /járási, városi, iskolai stb/ pá-
lyázaton? Ha igen, melyiken és milyen eredménnyel?

Nem vett részt.

A pályázó további gyűjtési / pályázati/tervei?

Az 1960-70 között épült Kutas-Cser telep élete, pusztulása.

Adalékok a csurgói gimnázium történetéhez a kisbajomi ref. egyház "Proto-
cullumába" bejegyzettek alapján 1800 és 1900 között.

Kelt Kutas, 1974. évi augusztus hó 24.

Aláírás:

Lakáscím:

Esetleges szünidei cím:

*Kiss József ny. ált. isk. igazgató
7541 Kutas, Ady E. u. 12.*

Kutas községben élők ragadvány nevei, azok kialakulása

és élése

Huszonnégy esztendővel ezelőtt kerültem Kutasra az általános iskola igazgatójának. Amikor megkezdődött a tanítás s kezdtem megismerni a gyermekeket, azok szüleit, akkor tapasztaltam, hogy a naplóba bejegyzett nevü egyik gyermeket, pl. Horváth Sándort társai csak "marcin" Sanyinak szólították. Ilyen hasonlóságot gyakran tapasztaltam. Amikor érdeklődni kezdtem, akkor tudtam meg, hogy a faluban nagyon kevés olyan család van, akinek ne lenne mellékneve, "csufneve", szóval ragadvány neve.

Eléggé vigyázni is kellett ezekkel a nevekkel, mert van jónéhány olyan család, aki nem veszi jó néven, ha így emlegetik, sőt egyenesen haragszik érte. Ilyenekből nem egyszer perlekedések, veszekedések, sőt verekedések is történtek. Így esett meg, hogy amikor a földműves szövetkezet egyik dolgozóját elküldték "Samu"-ékhoz, az így szólt: "Samu bácsi, legyen szives.... stb", Nagy József, mert ez volt a rendes neve, felfortyant: "Samu ám a majd mérgesen mondta a különféle szitkokat. Mig másik egyáltalán nem haragszik érte, sőt saját maga is így mondja: "Ne gondolja senki, hogy a "gyurkó" Imre nem tudná megcsinálni" - pedig Horváth Imre az illető neve.

Igy néhány esztendő alatt megismertem a falut, amellet, hogy tudtam és jelenleg is tudom minden család nevét, egyuttal ahogyan itt mondják, a melléknevét, a ragadványnevét is.

Persze, egyes nevek kialakulásáról több idős embert megkérdeztem akiket mint adatközlőket ezen kis írásom végén majd megemlítek. Írásomhoz felhasználtam a község lakónyilvántartó könyvét, mely utóak szerint, betűrendben - igaz, hogy nem szoros betűrendben - sorolja fel a neveket. Ezen nevek mellé kerültek a ragadványnevek.

Mivel van olyan család, nem is egy, akinek ragadvány neve már a mult században is megvolt s ez szerepel a tanácsházán lévő kataszteri bir-

tokiveken is vagy elő, vagy utónévként egyes családoknál több mint száz éves ragadványnevek is vannak.

De a legutóbbi időben is keletkeztek ragadványnevek, melyek ebben a században, sőt a legutóbbi időkben, a felszabadulás után vagy éppen az elmúlt évek során keletkeztek s élővé lettek. Ilyen például a "Sztalin Jancsi" vagy a legutóbbi "Tápos Ica", melyre később a teljes névnel részletesen is utalok.

A ragadványnevek kialakulásában bizonyos szokások, valamiféle rendszer is kialakult. Így néhány mondatot ezekről is.

Ha egy leányt másik faluból hoztak feleségnek, akkor az felveszi férje nevét és úgy emlegetik, ha nincs ragadvány neve. Pl. Kalamár Jánosné csak úgy emlegetik, hogy Kalamár Mariska, pedig leánykori neve Zsobrák Mária volt és Kisbajomból hozták férjhez Kutasra.

Ha azonban annak a családnak ragadvány neve van, akihez a vidékről Kutasra került leány jön, az felveszi a család ragadvány nevét. Pl. Horváth Józsefné "góla", csak úgy emlegetik, hogy a "góla" Margit.

Ha helybeli leány megy helybeli fiúhoz férjhez, akkor felveszi férje nevét ragadvány névként. Pl. Pécz Józsefné szül. Tóth Erzsébet. Csak ezen a néven ismerik, hogy Pécz Bözsi, vagy a fiatalabbaknak Pécz Bözsi néni.

Ha vidéki leány nőszül be egy helybeli családhoz, akkor felesége megtartja leánykori nevét, pl. Antal Károlyné szül. Kupics Mária, így maradt Kupics Mancsi. Így lett a férj Antal Károlyból Kupics Karcsi s mindenki így ismeri a faluban.

Gyakran előfordul, hogy valaki arról kap ragadvány nevet, hogy melyik faluból került Kutasra. Így beszélnek a "csökli" - csökölyi - Kata néniről, vagy ha éppen rokonságról van szó, akkor úgy emlegetik, hogy "bajmi" - Nagy-bajomból származott - ángyom vagy néném.

Az is előfordul, hogy valaki más megyéből kerül a faluba. Ebben az esetben nem azt a falut nevezik meg, ahonnan jött, hanem a megyét. Így lett Lajkó Antalné, akit leány nevének Hajdinák Erzsébetnek neveznek, s Zala megyéből jöttek Kutasra, csak "zalai Böske".

Az egyes ragadványnevű családokat utcák szerint betűrendben igye-

felsorolni, ha nem is a legszorosabban. Igyekeztem megjegyezni, hogy a ragadványnev kb. mikor keletkezett. Egyuttal még az utca ragadványnevet is feljegyzem, mert a hivatalos utcanéven kívül még az utcának is van ragadvány neve, mely vagy a régebbi utcanév, vagy újabban kapott.

Pl. a Táncsics utca nem régi, hanem a felszabadulás után épült s az állami gazdaság épített oda kezdetben vezetőállású dolgozóinak - agronómusok, mérnökök, tisztviselők - szolgálati lakásokat s ezek feleségeik a kezdeti időben nem tudtak elhelyezkedni, nem volt munkaviszonyuk, otthon tartózkodtak. A dolgozók csak azt látták, hogy az asszonyok otthon vannak vagy egymással társalognak. Így az utcát "tohonya telep"-nek nevezték el, melyért az ott élők nagyon haragudtak s ma is neheztelnek, ha valaki így említi.

Petőfi utca, régebben Fő utca alsó részeként nevezték.

1. Balla Imre, asztalos. Foglalkozási név. A gyermekeit is úgy nevezik, hogy asztalos Laci, Éva. Kb. 30 éve keletkezett.
2. Balogh Ferenc, fekete. Alacsony, nagyon barna, szinte fekete ember volt. Ma már ritkábban emlegetik így a családot, főleg csak az idősebbek. már a múlt század végén is így nevezték őket.
3. Balogh Ferenc, lisztes. Nagyon szőke, szinte fehér volt a haja, már gyermekkorában így nevezték. Így maradt a családon is. A múlt század végén keletkezett.
4. Balogh Ferenc, kondor. Amint látható, több hasonló nevű volt, így valahogyan meg kellett egymástól különböztetni őket. Az illetőnek nagyon göndör haja volt, amit Kutason kondor hajnak is neveznek. Így a haja után lett elnevezve. Ez is a múlt században keletkezett.
5. Baranyás János, janó. Ugy emlegetik, hogy tót származású volt, a családjuk is tótosan öltözködött. Innen a név a múlt század végéről.
6. Balogh József, kis. Alacsony termetű ember volt, kis ember, így a név innen származik. Ma is kis Balogok az utódok. A század elején keletkezett.
7. Bedegi Imre, suszter. Mivel másik hasonló nevű ember is lakott a fa-

- luban, akinek kőműves volt a foglalkozása, még ma is él, így "az öreg Bedegi suszter" néven emlegetik. Mesterségnév, kb. 40 esztendeje keletkezett.
8. Brunner Istvánné, szafi. Szalafai Margit a neve, pedagógus az illető. Az

iskolában is csak úgy nevezik, hogy "Szafi", névrövidítésként keletkezett mintegy 10 esztendeje. Azóta is így ismerik.
9. Filotás József, makkhetes, paprikajancsi. A foglalkozása kocsmáros, régebb-

önálló volt, későbbben az áfész italboltját vezette. Alacsony, pirosorru ember, aki nagyon szeret kártyázni is. Hirtelen természetű, ha megharagszik, gyorsan felugrik és gesztikulálva beszél. Innen a név, kb. 40 esztendő.
10. Herczeg József, erdős. Az erdőgazdaság csemetekertjének a vezetője s az

erdészeti kerülője. Foglalkozása után kapta a nevet, a gyerekek is az erdős gyerekek, így emlegetik. Kb. 30 év óta nevezik így a családot.
11. Horváth István, Simon, barics. A család egyik őse Simon nevű volt, míg az

illető egyik nagyanyja Barics Treszka volt. Ma is élő, tsz járadékos, de a fia az állami gazdaság pénztárosa, akit úgy neveznek, hogy a Simon Pisti. Még az unokái is a „simon” kislányok, így nevezik az óvodában is. Kb. 40 esztendeje használják így e nevet.
12. Horváth István, gépész, malmi. A felszabadulás előtt az ugynevezett Pölgár

féle malomban volt gépész. Mivel több hasonlónevű is él a faluban, így mesterséggént maradt rá, ma is így emlegetik. Még él, jelenleg már nyugdíja. A 30-as években keletkezett.
13. Horváth János, bakurász. Morcos, mogorva kinézésű, kevés beszédű ember. A

kis gyermekeket a szülők is "bákász, bakurász" névvel ~~ijesztgetik~~ ijesztgetik. Magatartása után kapta a bakurász ragadványnevet. A családot is így nevezik kb 20-25 esztendeje. Ma is él, az állami gazdaság dolgozója.
14. Horváth Ferenc, kis. Mostoha szülei voltak, akik alacsonyak voltak így a

családon ez a név maradt rajta. Az utódok már magas, szép szál emberek, akik ma is élnek és a termelőségvetkezésben dolgoznak.
15. Horváth Imre, köröszuti. Kutas és Szabás között lévő erdősháznál volt

az erdészeti vezetője. Ott egy keresztut vezet Beleg és Kisbajom felé. Mivel itt lakott, innen a név. Néhány esztendeje halt meg. Kb. 40 évig

A nevet a család magával hozta. Nem lehet megállapítani, hogy honnan, miből ered, de ma is úgy emlegetik őket. A név viselője maga sem tudta kérdésünkre megmondani. Nem haragusznak érte, megszokott, megkülönböztető névként maguk is elfogadják.

24. Kovács Imre, cumi. Még iskolás korában is magával vitte a cumisüveget és ott úgy szopta belőle ki a tejet. Innen maradt rá a név, de a felesége is csak a „Cumi” Margit és a leánya is a „cumi Ibolya”. Nem haragusznak érte. Cselekedete után keletkezett. kb. 30 esztendeje ~~keletkezett~~, az iskolás gyermekek kezdték így nevezni.

25. Lóczy Józsefné, Csányi Böske. Az asszony apját nevezték Csányi Józsefnek, aki gazda volt a Boronkay fele uradalomban. Ma is így nevezik, hogy Csányi Böszi néni, a z idősebbeknek csak Csányi Böske. Jelenleg az állami gazdaság főszáácsnője, kb 50 esztendő. De már vagy 40 éve viseli ezt a nevet.

26. Mátyás István, szőke. Őszes, nagyon fehér haju ember volt. A múlt század végén keletkezett név.

27. Mátyás János, plánétás. Fiatal korában vásárookra, bucsukra járt, ahol jószolt, fehér egerekkel plánétát húzatott s ezzel elég jól keresett. Ma is csak így nevezik, hogy „plánétás Jancsi”. Maga nem szeret róla beszélni, röstelli, a család pedig nagyon haragszik érte. Kb. 40 esztendő óta így emlegetik.

28. Mátrai Sándor, kolman. A családot most is Kolmannéknak nevezik, másnéként nem is nagyon ismerik. Mintegy 15 esztendeje változtatták Mátraira a családi nevet, a nagyobb fiuk kívánságára, aki maga is jó fociballista és „Mátrai”, a kiváló labdarugó volt a példaképe.

29. Nagy Ferenc, katona, kőműves. Hosszu ideig szolgált a Horthy hadseregben mint továbbszolgáló, de az eredeti foglalkozása kőműves. Így már keveredik a ragadványnév, mert hol kőműves, hol ~~katona~~ Nagy Ferkónak emlegetik. Keletkezési ideje az 1930-as évektől számítható.

30. Németh István, gépész. Az állami gazdaságban dolgozott. Mivel több hasonló nevű is van, így megkülönböztető melléknévként használják. A felszabadulás utáni időben keletkezett.

31. Pálfi Antal, borbély. Foglalkozási név. Leánya női fodrász, akit úgy ismernek, hogy a „fodrász” Jutka.
32. Papp Lászlóné, mestörné. Papp László ref. kántortanító volt, akit úgy is neveztek, hogy az öreg mestör. Így ma is azt mondják, hogy a „mestörné” tekintetős asszony.
33. Papp János, kis. Nagyon alacsony ember, alig 140-150 cm. magas, így természetéről ragadt rá a név. Kb. 60 esztendő is ez a név.
34. Peti Ferenc, kocsmáros, borbély. Foglalkozása mézárós és hentes volt, de a felszabadulás előtt borjúkereskedéssel is foglalkozott. Ezenkívül apjának kocsmája is volt. Ugy is neveztek megkülönböztetésül, hogy a „Peti” kocsmá. Ezért van még a kocsmáros melléknév is. Kb. 60 éves ez a név is.
35. Rácz János, borbély, kalamár. Nevezett foglalkozása borbély. Apósa gabonakereskedő is volt, innen a kalamár, a kalamár név is. A század elején keletkezett.
36. Sasvári János, jesmók. Apját Jesmóknak neveztek, ő a felszabadulás előtt magyarosította meg a nevét. Anyját ma is úgy nevezik, hogy a „Jesmók néni.” Mintegy 30 esztendeje keletkezett.
37. Szántó Pálné, Csősz Böske. Horváth József csősz volt az apja foglalkozása, így csak úgy ismerik a faluban, hogy csősz Böske. Ujabban úgy is emlegetik, hogy elmegyünk a „kétcsőcsübe”, mivel az állami gazdaságban lévő szövetkezeti büfét vezeti.
38. Szántó János, pap Jancsi. A római katolikus plébánosnál nevedött egészen kis korától, talán 3 éves korától fogva. Ma már nem ott lakik, mert megnősült, de megtartotta a „Pap Jancsi” ragadványnevet s ma is mindenki így ismeri. Kb. 20 év óta így nevezik.
39. Tóth Ferenc, masinás. A felszabadulás előtt cséplőgépe volt, Ezt a falun masinának neveztek, így lett „masinás” Tóth Ferkó. kb. 40 esztendő óta nevezik így a faluban. Leánya is a „masinás” Tóth Jolán.

40. Tóth József, tejes. Régebben a község tejcsarnokában, tejbegyűjtőjében dolgozott. Mivel a tejjel foglalkozott, így maradt rá a tejes név. kb. 40 esztedeje keletkezett.
41. Tóth József, kutyaházi. Már Kisgyura Sándornénál utaltam a ragadvány névre. Hasonlót tudnám ismét csak leírni.
42. Varga Imre, suszter. Több hasonló nevű is található a községben. Fogalkozási név, csak „varga suszterként” emlegetik ma is.
43. Varga József, jézus. Református vallású az egész család, de nagyon vallásosak, templomosak voltak az őseik. Többen közülük kurátor, egyházi eköljáró is volt. Innen a „jézus” ragadvány név. Kb. 80 esztendő óta viseli a család.
44. Varga Sándor, jézus. A család hasonlóan kapta a nevet mint az előbbi.
45. Vackó Mihályné, pizsamás Mari néni. A felszabadulás után az MNDSZ műsort adott, melyen Mariska néni is fellépett valami énekszámmal és egy pizsamába volt öltözködve. Valamiféle dalt énekelt, melynek a refrénje az volt, hogy „fő a pizsama”. Így ma is csak a „pizsamás Mari”, vagy a fiatalabbaknak Mari néni. Kb. 30 esztendő a név.
46. Balogh József, olajos. Jómódu család volt. Régen járgányos olajmalmuk, olajütőjük volt. Több hasonló nevű megkülönböztetésül nevezik ma is így a családot, bár az olajütő még a harmincas években működött. A század elején keletkezett ragadvány névről van szó.
47. Beck Gergely, tekergő Gergő. A református lekösztet nevezik így. Nevét onnan kapta, hogy szeret inni a napjában többször is felkeresi a faluban lévő kocsmákat, magajár az egyházi adó összeszedéséért, ahogy mondják, a faluban jár-ke, „tekereg”. Tréfásan hangzik: tekergő Gergő.
48. Harangzó Sándor, kálistai. Kutastól mintegy 3 km-rek laktak a tanyán. A felszabadulás után a tanyát elbontották, beköltöztek a faluba. Többen vannak testvérek. Csak a ~~Harangzó~~ kálistai

Harangózáknak emlegetik. Kb.40 esztendeje keletkezett név.

49. Balogh Ferenc, szurkos. Csunya, fekete, ripacsos, himlőhelyes ember

volt. Ezenkívül kovács is volt a mestersége és a kocsikat, hogy fényes, fekete legyen a vasalásuk, melegen szürokkal kenték be, ami azon megszáradt és megfeketedett, fényes maradt. Így lett szurkos Balog. kb.80 esztendős ragadványnév.

Ady Endre utca. Régebben Fő utca volt a neve, de sokan úgy emlegették, hogy a "főszög". Ma is egyik leghosszabb utcája a falunak.

1. Ács Imre mese. Igen nagy beszédű, inkább mesélő, szószátyár ember volt. Alig lehetett tőle megszabadulni, ha valaki szóba állt vele, így azt mondták, hogy mindig mesél. Kb. 80 esztendeje keletkezett ragadványbév.
2. Ács Kocsis Jánosné, mézga Mari. Legujabban keletkezett ragadványnevek egyike. Alakja, kövérsége s valami hasonlóság alapján a "Mézga család" Paulájához, lett, "mézga Mari". Csak így ismeri mindenki a faluban.
3. Balogh József, monyasos. Régebben a családnak ménjeik voltak, melyekkel a lovakat fedeztették. Később az állami méntelep kihelyezett ménjeinek a gondozója lett. A méneket ezen a vidéken "monyasoknak" is nevezik, így a mének gondozása után lett monyasos. Kb.60 esztendeje keletkezett név.
4. Balogh Sándor kuruc. Dédszüleit nevezték Kurucoknak. Így a sok Balogh közül, akik a községben élnek, így lehetett megkülönböztetni a családot.
5. Bódis Ferenc, korc. Nagyapja volt Korc Mihály, akit tehenes Korcnak neveztek, mivel lova nem volt, tehenekkel dolgozott. Már régen meghalt a nagyapja, de utána még ma is "korc Ferkónak" emlegetik s Korcéknak hívják a családot.

6. Egrí Lászlóné, finánc Naca. Horváth János volt pénzügyőr leánya. A faluban a pénzügyőröket fináncoknak nevezték, így a leánya is csak „finánc Naca”.
7. Egrí Jánosné, Kozári Kata. Leánykori nevén emlegetik, mert Kozári Katalin a neve. Anyja után ez lett a ragadvány neve.
8. Horváth Imre, gyurkó. Erős nemzetség volt, erősen dolgozott a család mindenkit legyurt, legyürt a munkában, de a birkózásban is. A sűrű, erős termetű ember a „gyurkó”, így keletkezett ez a név. Kb. 100 esztendő.
9. Horváth János, marcin. Márton volt valamelyik ősöknek a nevük, abból lett a Marci, a marcin. Így ma is több családot „marcinoknak” nevezik.
10. Horváth János, finánc. Régebben a pénzügyőrségnél szolgált. Így csak „finánc Jancsinak” a családot fináncéknak nevezik. Kb. 50 esztendő a név.
11. Horváth József, góla. A család egyik őse magas ember volt. Lassan, kényelmes járással járkált. Ahogy elmondják, a lépéseineél még bólintgatott is. Hasonló volt a járása, mint a gólyának, falusiasan a „gólá”-nak. A gyerekeit is „góla” gyerekeknek nevezik. Kb. 100 esztendője meg van ez a név.
12. Horváth József, káposztás. A MEK-nél termelési felügyelő. Járja a községeket, figyeli a termények fejlődését, minősíti a terményt, fel is vásárolja, így egész fiatal ragadványnév, mely ráragadt. Nem is harszik érte, pedig nagyon sokan így szólítják.
13. Horváth József, gazda. Az édesapja uradalomban szolgált és ott parancsoló ember volt. Ezt őrzik a család ragadványneve kb. 70 esztendő óta.
14. Horváth József, sánta suszter. Foglalkozásából ered a név, aztán az is hozzájárul, hogy egyik lábára biceg, sánta, így ez is hozzájárul a névhez.
15. Horváth József, kis marcin, kéttojásos. A marcin név onnan ered, ahonnan a többi marcinoké. A felszabadulás után nehezen illeszkedett bele az új helyzetbe. Nem ment dolgozni, így pénze sem volt.
Gyűrkőn két tojást vitt a boltba, amit visszavett, utat kapta ragadvány nevére

16. Horváth József, kis. Mostoha ember volt a nevelő apja, aki nagyon

alacsony ~~karrikk~~ termetű volt, Innen ered az elnevezés. A mai Hor-
vátok nagy, magas emberek, hiszen akiről a nevet kapták, nevelőapjuk ~~xxx~~
volt. Innen-onnan 50 esztendeje viseli a család ezt a nevet.
17. Horváth Ferenc, burdi. Nagyanyjukat nevezték kb. 80 esztendővel ez-

előtt Burdi Katalinnak. Amint látható, sok hasonló nevű van, így in-
nen eredt a ragaványnév. Az idősebb és a fiatalabb is csak, burdi
Ferkó a faluban.
18. Horváth Imre, göcse. Gyerekkorában nehezen beszélt, szinte gögicsélt,

később dadogott. Ha megharagították, akkor kiment a favágóra s
ott ült rá egy fatuskóra, amit "göcs"-nek neveznek, s onnan beszélt
vissza a szüleinek. Innen a név kb. 60 esztendő. Felesége, aki nem ku-
tasi lány volt, csak úgy ismeretes, hogy a, göcse Margit."
19. Horváth Sándor, durbincs. Az első világháború után szindarabot ját-

szottak a faluban és Gárdonyi: A bor c. színművében nevezett volt a
Durbics sógor. Azóta is így nevezik s már unokája jár iskolába, az
is csak a, "kis durbincs."
20. Horváth József, futurás. Hosszu ideig gabonafelvásárója volt a x

Futura Terménykereskedelmi Vállalatnak, így megkülönböztetésül hasz-
nálták, mintegy 40 esztendeje keletkezett.
21. Horváth János, pattó. Patkoló kovács volt az ősiük, aki kissé pöszén

beszélt és nem tudta kimondani, hogy patkó, helyette azt mondta, hogy
"pattó" Innen a név immár közel száz esztendő.
22. Kárpáti Ferenc, klesch. Eredeti neve Klesch volt, beszármozott

sváb család a faluban. Csak a felszabulás után magyarosította
meg a nevét. Így kb. 20 esztendő, de a régi nevén emlegeti ma is.
23. Kárpáti Ferencné, apáca Nani. A felszabulás előtt valamelyik

apácarendben volt rövid ideig. Innen az elnevezés. Kb. 35 esztende-
je keletkezett.
24. Kis Sándor, pali. Apósa Horváth Pál volt egyik uradalomban. Apósát,

akit az uraság is, meg mások is csak úgy szólítottak, hogy: "hét,

te Pali!" Igy a vő is „pali Sándor” lett, ma is „paliék” még az unokák is.

25. Kótai Jánosné, Bugyi Böske. Eredetileg Bugyi Erzsébet volt a neve,

de a sok csufolódás miatt a család Bakonyira változtatta a nevét.
A faluban mindezek ellenére is csak „Bugyi Böske” maradt. A névvál-
toztatás a felszabadulás után történt.
26. Komondi Lajos, nanos. Nem tudott tisztán beszélni, nehezen lehetett

megérteni. Lajost is úgy ejtette ki, hogy "Nanos". Így ezért kapta
ezt a ragadványnevet kb. 40 esztendeje.
27. Korel József, sváb. Valamennyik sváb faluból kerültek a községbe. Be-

szédén ma is megérik az idegen kiejtés. Ezért csak „sváb Jóska” bácsi-
nak nevezik. Kb. 20 éve él a család a faluban.
28. Kunics Elemérné, bába néni. Hosszu éveken át szülésznője volt a fa-

nak, jelenleg körzeti ápolónő. Igen megbecsült asszony még mai is. Kül-
önösen az idősebbek csak úgy emlegetik most már 40 esztendő óta,
hogyan a „bába Bözsi néni.”
29. Kunics József, bába Jóska, pék Jóska. Édesanyja után, aki szülésznő

volt, kapta a „bába Jóska” nevet, mely később változott „pék Jóska” név-
re. Ugyanis sütőipari technikumot végzett és jelenleg a nagyatádi
sütőüzem vezetője. Ma is itt él a községben, ezért nevezik így. Kb.
15 éve keletkezett ez a ragadványnev.
30. Kiss József, kőműves. Megkülönböztetésül használt foglalkozási név,

mintegy 40 esztendeje keletkezett még inas korában.
31. Kovács Imréné, Kuruc Böske. Nagyszüleit nevezték Kurucéknak, így a

Kuruc név úgy ragadt rájuk, mint öccsére, Kuruc Sándorra is.
32. Király József, pógár. Parasztemeberek voltak az őseik, akiket Somogy-

ban, különösen ha kissé jómóduabbak voltak, akkor „pógároknak” nevez-
tek. Azt mondták rá, hogy „jó pógár”. Már pedig a család elég jómódu
volt, jó pógárok a kutasi szójárás szerint. kb. 100 esztendeje kelet-
kezett ragadványnev.

33. Kunics Józsefné, kócbaba. Nagyon szőke volt az eredeti haja is, azon-

KIVÜL MÉG PARÓKÁT is viselt. Ezért nevezték el „kócbabának”. Mindössze
néhány éve keletkezett ragadványnév, de most is így beszél róla min-
denki.
34. Kiss József Illés, kőműves. Foglalkozási névül szolgál, mivel több

hasznos nevű is van a községben. Még inas korában nevezték el, így
kb. 50 esztendő, mivel az illető már nyugdíjban van.
35. Kovács Imre ács, kalics. Az ács ragadványnév foglalkozási ragadvány-

név, mivel ács a foglalkozása. A „kalics” pedig úgy ragadt rá, hogy élt
a faluban egy ember, akinek Kalics volt a neve, de nagyon részeges
volt. Ez a Kovács Imre is nagyon szeret inni, többet van szesz-
állapotban, mint józanul. Azért emlegetik csak úgy, hogy olyan, mint
a Kalics volt, így lett Kalics kb. 50 esztendeje, mivel már 70 év kö-
rül jár.
36. Légrádi Ferenc, szilajlábu. Hosszu lába és nagyon jó menő volt. Szeret

gyalogolni. Valamikor a szilaj jószág is sokat gyalogolt, a szilaj a-
nalógiájára maradt rajta a „szilaj lábu”. Kb. 70 esztendeje keletke-
zett név.
37. Mátyás István, kehős suszter. Munka után esténként a kisajtóba szo-

kott kiállni és ott höhögött, köhécselt. Így csak úgy emlegették, hogy
a „kehős suszter”, mivel több cipész is volt a faluban.
38. Miovecz János, tenisz Jani. Mindig piperkőc módon öltözködött s úgy

szokott járni az utcán. Nyáron állandóan fehér nadrágot, fehér cipőt,
fehér inget viselt. Ugy nézett ki, mint akik teniszezni mennek. Így
viselkedése, magatartása, ruházata után kapta ezt a nevet. Ezenkívül

cukrász Jancsiként is emlegették. Ujkeletű, néhány éves név.
39. Nagy József, samu. Aki olyan kissé alamuszi, tehetetlen, nem valami

életrevaló, azt nevezik „samu”-nak. A család nagyapja is ilyen „te-
sze-tusza” ember volt, de az unokája sem különb. A család nagyon ha-
ragszik ezért a névért, mely közel nyolcvan esztendő lehet.
40. Nagy József, geci. A család nagyapja nagyon menyecskes ember volt. Va-

lahogyan így maradt tajtuk a név, bár pontosabb magyarázatot nem

sikerült kapni. Ezt a nem éppen szép kifejezést gátlástalanul mondja a faluban mindenki, mert megszokottá lett, legyen az férfi vagy nő, idősebb vagy fiatalabb. Közel száz esztendő s e ragadvány név.

41. Nagy József, docó. Hatalmas. 110-120 kg közötti súlyú fiatalember. Nagy footballista. Mérközések alkalmával ma is úgy kiabálnak neki: "Ne hagyd magad, docó!" 10-15 éve keletkezhetett, így egészen fiatal név.
42. Németh Ferenc, kis. Nagyon alacsony ember volt a nagyapja. Maga is az alacsonyabb emberek közé tartozik, így innen kapta a nevet. Kb. 50 esztendeje.
43. Németh Ferenc, patyak. Böhönyéről származott a család Kutásra. Ott patak mellett ~~laktak~~ laktak, már magukkal hozták ezt a nevet onnan.
44. Németh János, kocsmáros, kocsis. Kezdetben a szövetkezetnél lett kocsis, onnan pedig a szövetkezeti italboltba, a kocsmába került. Így foglalkozási név lett, mivel több hasonló nevű is van. Mindössze 15-20 éve keletkezhetett.
45. Papp József, dodó. Kisgyermek korában "Dodónak" becézték, így most, még felnőtt korban is csak így nevezik. Kb. 15 éve keletkezett s maradt meg a mai napig.
46. Papp István, József. Papp Istvánnak hívják, de mivel a nagyapja József volt, így megkülönböztetésül "Papp Pisti Józsefénél" mondják. Kb. 40 éve keletkezett név.
47. Rácz Ferenc, rendőr. A felszabadulás után egy ideig a rendőrségnél teljesített szolgálatot. A felesége is csak a "rendősrészt", de a leányát is így nevezik. Kb. 30 éve viseli a család ezt a nevet.
48. Szemerédi Istvánné, szépike. Rettenetes nagyzóló volt egész életében s még ma is az, ~~pedig~~ egyszerű családból származott. Dolgozni soha nem szeretett, csak "uraskodni". Ma sem megy végig az utcán, hogy fehér, könyékig érő kesztyűt ne huzna fel. Öltözködési módja szinte nevetséges, így lett szépike, és még "nünüke" is, hogy felhívja magára a figyelmet.
49. Teha László, csóró, aranyapapa. Cipész volt a mestersége, azonban nagyon bohém ember volt egész életében. Amit ma keresett, azt másnap-

napra, legtöbbször a kocsmában elköltötte. Így a felesége emlegette, hogy "csóró". Azért szerették egymást. Ha nevezett becsipett, ilyenkor a felsége babusgatta s azt mondogatta neki, nem baj "arany papa" s szent volt közöttük a béke. Kb. 50 esztendeje keletkezett ez a név.

50. Tóth Ferenc, gazdag. A falu egyik leggazdagabb embere volt. Gőgösségéről és fukarságáról messze vidéken is ismert volt a neve. Kb. 70 éves e ragadványnév.
51. Tóth Ferenc, krmpilis, futrinkás. Hosszu időn keresztül az állami gazdaságban a burgonyatermelést irányította. A burgonyatermelés terén szaktekintélynek számított. Volt olyan időszak, amikor a növényvédelemmel foglalkozott. Innen a "krmpilis" és a "futrinkás" név. kb. ~~2025~~ 20-25 esztendeje keletkezett.
52. Tóth József, gazdag. Hasonlóan Tóth Ferenc gazdag nevű testvérbátyjához, nagyon jómódu és szintén, mint családi hagyomány, nagyon fukar ember volt és még ma is az.
53. Tóth Lászlóné, postás Kati. Foglalkozása postai kézbesítő. Mindenki így ismeri. Ha érdeklődnek és azt kérdezik az emberek egymástól, hogy: "nem volt még a postás Kati?" Lényegében foglalkozási név.
54. Tóth Jánosné, Béres Gizi. Az asszonynak a leánykori neve Szentesi Gizella. Valamikor férje szülei cselédek voltak, béresből lett kisközgazda. Fiuk már agrár egyetemt végzett és tsz elnök. De ő is csak a "béres Laci". Így nevezik a családot több mint 80 esztendeje.
55. Varga József, kálistai, béres. Kint lakott a család Kálistó pusztán, ahol uradalmi béresként szolgáltak a felszabadulás előtt. Béres ~~xxl~~ volt, így ez a név még ma is él.
56. Váradai József, bundás. A család elég nagy volt s amikor széjjel váltak, akkor ennek az ágnak egy bunda is jutott örökségül. Ezt viselték a gyermekek ősszel, télen és tavasszal, ebben jártak iskolába. Így a "bundás" név a családon maradt, míg a másik ág a bibliás ragadványnevet kapta és vette fel.
57. Varga László, agronómus. Az állami gazdaság üzemegységének a vezetője. Hasonlóan nevezik a gépkocsi vezetőt is és a gépész főmérnököt. Megkülönböztető név. Alig 5-6 éves.

58. Varga László, sofőr. Foglalkozási név, mivel hasonló több is van.

Csak az állami gazdaságban három hasonló nevűt lehet találni, így megkülönböztetésül használják. Mintegy 10 esztendeje keletkezett.
59. Takács Imréné, király. Valamelyik őseit Királynak nevezték, s a

több hasonló miatt maradt meg ez a még kb.70 esztendeje.
60. Tóth Ferenc, szódás. A fölrmüvesszövetkezet szódagyárát vezeti és

a szikvizet szállítja az üzletekbe. Több hasonló nevű is van a faluban, így foglalkozási névnek tekinthető. Kb.10 év óta nevezik így.
61. Tóth Ferenc, brázdás. Az ősei nagyon fukar emberek voltak és mindenkor arra törekedtek, hogy csak egy brázdát tudjanak valamiképpen elszántani másnak a földjéből. Mások szerint senki sem tudott olyan ^{egyes} brázdát szántani, mint nevezettnek a nagyapja. Innen az elnevezés mintegy 80 esztendeje.
62. Varga Vendel, gazda. Valamikor uradalmi birtokon volt gazda, ahol

vezető emberi beosztása volt, hiszen a béres gazda egy uradalomban rangot jelentett. Így haláláig viselte ezt a nevet, a család pedig ma is őrzi. Kb.70 esztendeje keletkezett.
63. Takács József, pánovics. Valamelyik ősök Horvátországból került a

faluba, akit Pánóvicsnak neveztek. Nevezett úgy nősült be a családba és felvette a régi család nevét ragadványnévként kb.40 esztendeje.
64. Váradí Gergely, bibliás. A család szétválásakor ezeké lett az ősi

nagybiblia is. Nagyon vallásos család volt, azt olvasták egyéb könyvek hiányában. A család tagjai el nem maradtak volna a templomból ünnepnapokon, azt szorgalmasan látogatták. Így lettek "bibliások" több mint 100 esztendeje.
65. Vajda János, különös. Nevezett apja ahogyan Kutason mondják, urasan akart beszélni és a "különös"-nek azt mondta, hogy "kiönös".

Ez aztán rajta is maradt.
66. Vörös György, pipa gyura. Mindig szájában volt a pipa. Így szokott kiállni a kapuba s még beszéd közben is foga között volt a pipa, akkor sem vette ki. Kb. 70 esztendeje keletkezett.

67. Ferenc János, vitéz. Az első világháboru után avatták vitézzé. Igy még ma is vitézeknek nevezik őket. A felesége a „vitéz Lidi néni.”

Kossuth Lajos utca. Régebben ugy nevezték, hogy Homok.

1. Bakó Imre, kertész, koszorus. Foglalkozásból eredő név. Kertészkedéssel foglalkozik, ősszel halottak napjára pedig koszorukat szokott kötni. Innen az elnevezés kb. 25 esztendő óta.
2. Bakter István, csonka, félkezű. Az első világháboru idején megsebesül karját elvesztette. Ezért kapta a fél²kezű, csonka melléknevet már 50 esztendeje.
3. Biró Lajos, utkapró. Foglalkozása utkapró volt. Ma már idős ember, de csak „utkopró Lajos bácsi” a neve. Kb. 50 esztendeje.
4. Bók Lászlóné, Babics Böske. Leginkább csak leánykori nevén emlegetik, Kb. 30 esztendje kapta és viseli ezt a nevet.
5. Budai János, blum. Eredeti neve Blum volt, később a második világháboru után magyarosította. Mas volt Huszár Aladár földbirtokosnál. Később az italbolt vezetője lett, a kocsmát pedig ugy, hogy a „Blum féle kocsmá.” Ma is azt mondják, hogy elmegyünk a „Blum Jancsihoz.”
6. Dymanusz Lajos, lengyel. A második világháboru ideje alatt mint menekült katona maradt itt. Nehezen tanulta meg a magyar nyelvet, ma is furcsa kiejtéssel beszél. Foglalkozása asztalos az állami gazdaságban. Ugy emlegetik, hogy a „lengyel Lajos.” Kb. 25 esztendeje él a faluban.
7. Horváth János, cimbalmos, csósz, kisbiró. Többféle foglalkozása is volt. Zenekarban is játszott, cimbalmozott, innen ered a név. De néha a többit is használják. Feleségét azonban csak ugy ismerik, hogy a „cimbalmos Ica.” Másként nem is tudnák, ha eredeti nevén neveznék. Kb. 30 éve kapta ezt a nevet.
8. Horváth Józsefné, tápos Ica. Az áfésznek a felvásárlója, aki egyuttal az állati tápok eladásával is foglalkozik. Innen van a név. Egészen ujkeletű, 5-6 esztendőös.

9. Kovács József, titkár. Évek óta a tanács titkára. Itt született, itt élt a faluban, így csak „titkár” Jóskának nevezik. Fiát úgy hívják, hogy a „kis titkár”, felesége pedig, aki az áfész főkönyvelője, „titkár Rózsi.”
10. Kovács József, kőműves. Foglalkozási név. A fia már nem örökölte ezt a ragadványevet, ~~mett~~ az előbbi, aki a titkár Jóska. Kb. 60 esztendeje keletkezett.
11. Kovács György, krakter. Krakter Mária volt a család valemelyik őse. Sok hasonló nevű van a faluban, így megkülönböztető jelzőül nevezik így a faluban. Leánya is a „Krakter Gyura lánya.”
12. Lukács István, vörösakói. Vörösakol a Boronkay féle uradalom pusztája volt, ahol a család lakott. A felszabadulás után költöztek be a faluba, ahol házat épített a család. Előző lakóhelyét azonban ragadványnévként megtartotta s a faluban élők ma is így ismerik őket. Kb. 30 esztendeje keletkezett.
13. Lukács József, lopós. Az adatközlők szerint nagyon enyveskezű ember volt. Amit a szeme meglátott, azt a keze nem hagyta ott. Innen ered ez a csufnév és viseli vagy negyven esztendő óta.
14. Mosocki Ferenc, drukker. Nem volt olyan labdarugó mérkőzés, hogy azon ott ne lett volna. A helyi labdarugó csapatot még vidékre is elkísérte kerékpárral vagy ha közelebb volt, akkor gyalog is. A pálya szélén le-föl szaladgált és kiabálva biztatta a csapatot. Így lett belőle „drukker Ferkó” 25 esztendővel ezelőtt.
15. Nagy Gyula, kőműves. Foglalkozásból származó név, mivel másik Nagy Gyula is él a faluban, így megkülönböztetésül használják vagy 40 esztendő óta.
16. Nagy József, elnök, sarki. Eredeti foglalkozása ács volt. Majd a második világháború után után községi bíró, a tanácsok létrejöttékor pedig tanácselnök először Kutason, aztán Szabáson. Innen az „elnök” ragadványnév, a „sarki” pedig onnan, hogy saroktelken van a háza. Kb. 25 esztendő óta nevezik így a faluban.
17. Németh István, kocsmáros, nyilas. A háború előtt apja a nyilas Festetics grófnál szolgált s ő maga is volt a nyilas párt tagja. Ezenkívül *kocsmáros is volt.*

18. Németh Gyula rendőr. Foglalkozása után kapta ezt a ragadványnevet.

Kb. 20 esztendő óta itt él a községben és a gyerkei is a „rendőr Márta,
meg a Csaba.” Felesége pedig a „rendőr Maris.”
19. Papp Ferenc csatos. Valamikor csatt készítő mester volt az ősük.

Tekintettel, hogy hasonló nevű sok él még a faluban, így csak Csatoséknak nevezik őket. Közel 800 esztendeje keletkezett ez a név.
20. Sántics István horvát. A háború után vagy alatt jöttek át Horvátországból és itt telepedtek le. Beszédjükön nagyon kevésbé érződik az idegen kiejtés. Régebbi helyükről nevezik őket horvátoknak, kb. 30 esztendő óta.
21. Szuborics József szubi. Az állami gazdaságban dolgozik már vagy 10 esztendő óta. Röviden így szokták szólítani, hogy „Szubi”, így rajta is maradt ez a név.
22. Tóth József sofőr. Az állami gazdaság gépkocsivezetője. Mivel több hasonló nevű is van a faluban, így megkülönböztetésül használják ezt a nevet kb. 15 év óta.
23. Pallós Ferenc gumis, suszter. Eredeti foglalkozása cipész volt és közben gumivulkanizálással, gumi lábbelik javításával is foglalkozott. Innen az elnevezés legalább 20 esztendő óta. Jelenleg a sütőiparban dolgozik. Ujabbap a „Pallós pékként” is emlegetik.

Szabadság utca. Ezt új Homoknak is nevezik, mivel a felszabadulás után az új gazdák ott kaptak házhelyeket és ott épültek házakat.

1. Balogh Ferenc cigány. A falu legszélső házában lakik. Szépen rendben tartja a házát, de cigány származású. Gyermekeit is úgy nevezik, hogy a cigány Ferkó gyermekei.
2. ifj. Balogh Ferenc, boxos, négus. Van legalább 190 cm magas, és nagyon fekete. A bőre szinte fénylik. Ezért kapta a „négus” meg a „boxos” nevet. Néha „rigó madárnak” is nevezik fekete bőre miatt.
3. Horváth Jánosné Molnár Rozi, bihalos. Szülei cselédek voltak a Her-
-

telendy uradalomban Kutaskozmán. Az apjuk bivaly fogatot hajtott, innen a "bihalos" elnevezés, mely kb. 50 esztendeje keletkezett.

4. Papp János, sztalin. A háboru alatt a bevonuló szovjet katonáktól egy szovjet katonasapkát kapott. Nagyon hosszú ideig azt hordta. Ezenkívül olyan dus bajusza volt, mint Sztálinnak. Így ma is úgy hívják, hogy „sztalin Jancsi”, gyerkei pedig a „sztalin gyerekek”, lányok. 30 esztendeje keletkezett és úgy látszik, hosszú időre meghatározta a család ragadványnevét.
5. Horváth József, toty. Alacsony, lassu, tempós mozgásu ember volt. Az alacsony embert totyakosnak is nevezik ezen a vidéken. Totyakos, totya, így ma is így nevezik a családot több mint 50 esztendeje.
6. Horváth László, bikás. Éveken keresztül a közbirtokosság apaállatait, a kanokat és a bikákat nevelte, illetve gondozta. Még a gyermekeit ma is úgy nevezik, hogy a "bikás" gyerekek. Az elnevezés mintegy 40 esztendő.
7. Kovács István, krakter, goromba gyerek. A krakter nevet anyjától kapta, a „goromba gyerek” elnevezést pedig azért, mert hirtelen természetü. Leánygyermekei voltak, akinek egy alkalommal a fiuk szerenádöt adtak. Ez valamiképpen nem tetszett neki és a fiatalokat elkergette. Abban az időben volt divatos a csasztuska, így valaki egy csasztuskát is irt, mely a következőképpen szólt. "Kovács Pista bácsi goromba gyerekek, egy ingbe, gatyába jól megkergetett. Hej diri, dongó stb..." Ma is eldalolják, ha valakinek éppen jó kedve van egy mulatságban. Nem haragszik érte. Kb. 25 esztendeje keletkezett.
8. Kuti Sándor, kolompár. Kolompár volt a vezeték neve, azonban a család ezt nem szerette, szégyenlette, sok esufolódásnak voltak kitéve, ezért Kutira magyarosította. Kb. 30 esztendeje azért csak kolompáréknak nevezik őket, pedig színmagyarok és a "kolompár" cigányokhoz semmi köze a családnak.
9. Kovács István, hosszi. Nagyon magas ember. Így természetétől kapta a "hosszi" Pista nevet. Kb. 35 esztendő óta neveik így. Egyedül álló ember, így halálával majd ki is veszik, mert családjá nincs, aki örökölné.

10. Papp István, dadogós. A beszéd mód náluk családi örökség, mert az édesapjuk is így beszélt. Azonban ha énekeltek, daloltak, sohasem lehetett észrevenni, mert folyamatosan szólt a nóta. Kb. 60 esztendeje így nevezik.
11. Papp József, nyökögős. A testvéréhez, akit előbb említettünk, hasonló, csak még jobban érződik, különösen, ha valamiért felbosszantják. A szavakat megismétli, "nyekegve, nyökögve" mondja ki. Kb. 60 esztendeje viseli ezt a nevet.
12. Somogyvári Pál, Jaklovics. Magyarosított név a Jaklovicsból. Nem is igen ismerik a Somogyvári néven. A gyerekek is csak a "Jaklovics gyerekek", pedig elég szép számmal vannak, mint 11 élő gyermekük volt.
13. Tóth János, vadász. Néhány esztendő óta a helybeli Kossuth Vadász-társaság vadőre. Együtt jár a vadászokkal és jó mesélő, különösen, ha külföldi vadászok is itt járnak. Csak úgy emlegetik az utóbbi időben, hogy "vadász Jancsi." Mintegy 8-10 éve keletkezett ragadvány-név.
14. Tóth Lajos, bognár. A mestersége bogsnár, sokáig az állami gazdaságban dolgozott a mihelyben, majd később gépkocsivezető lett, mert nagyon szereti a gépet. Valami balesete volt, ekkor megvált a géptől, de később ismét csak gépkocsivezetősködött. Azonban eredeti foglalkozása alapján továbbra is csak "bognár Lajos" maradt. Kb. 15 esztendeje keletkezett ez a név.

Felszabadulás utca. Régebben Belegi utcának is nevezték, mert Beleg felé vezet ez az utca. Ezenkívül még Szellő utcának is hívják, mivel az utcában azt lehet mondani, állandóan van kisebb-nagyobb szélmozgás.

1. Deáki József, bolondos. Sajnos, idegbeteg ember. Így a családjával is gyakran veszekedik, kötekedik. Ezért maradt rá a "bolondos" jelző mintegy 10 esztendeje.

2. Egri István, cimbalmos, kertész. Apja valamikor kertész volt az uradalomban. Ő maga pedig szeretett cimbalmozni és cimbalmát gyakran a kocsmába is elvitte és ott játszogatott a maga szórakozására, meg néha mulató embereknek is. Innen az elnevezés mitegy 50 esztendeje.
3. Egri István, csenyi. István, Csicsa, Csenya, Csenyi. Így nevezték már az általános iskolában s csak maradt rajta, pedig már gyerekei is vannak. A gyerekei is a „csenyi gyerekek”. Kb. 25 esztendőös ragadványnév.
4. Horváth Pál, karbót. A horvát származásukat ezen a vidéken „krabótoknak” is nevezik. Horvát lakta faluból kerültek Kutásra, így kapta a „krabót” nevet. Így nevezik már 40 esztendeje.
5. Horváth Imre, utkoró. Fogalkozása utór volt, akik egyuttal a régi makadém utakat is javították. Falun csak úgynevezték, hogy utkopró, így foglalkozási név. A gyerekek is az „utkopró Imre, utkopró Laci.” Mitegy 40 esztendeje keletkezett.
6. Jankovics Józsefné Egri Naca. Férje nevén nem is nagyon ismerik. Így családi neve Egri. A Naca nevet pedig az Anna névből kapta, mivel így is nevezik az Annákat, hogy Naca. A vele egykorúak is csak úgy szólítják, hogy: „te, Naca!” Kb. 30 éve keletkezett név.
7. Kolompár Sándorné Reinhard Mari. A férje Kutira változtatta a nevét de ma is csak „Kolompár Mari”, leánykori nevén Reinhard Marinak nevezik. A gyermekei azonban csak a Kolompár gyerekek.
8. Kovács István, szappanos. A felszabadulás után, az infláció idején szappant főzött, azt vitte eladni vagy elcserélni. Így kereste meg a kenyeret családja részére s kapta a „szappanos” melléknevet, melyet az elmúlt 25-30 esztendő sem tudott lekoptatni. Családját, de még az unokáját is „szappanosnak” nevezik.
9. Légrádi István, lovasz. Az állami gazdaság somogyvári lótenyésztésében a ménes mellett lovaszi munkakörben dolgozik. Az apja is nagyon szerette a lovakat. Végetedményben foglalkozási név, kb 15 esztendeje keletkezett.
10. Légrádi Zoltán, festő. Egészen újkeletű ragadványnév, mely foglalkozásból ered. Alig 5 esztendőös, mióta ezt a mesterséget folytatja.

11. Kovács Lászlóné Révész Mari, kövér. Igen kövér asszony. Ugy is ne-
tréfássan, hogy a „nagyseggü Mari”. Persze csak akkor, ha nem hallja, mert
azt, hogy kövér, még csak eltűri, de a másikat már nem. Mintegy 20 év
óta viseli ezt a nevet.
12. Nagy Antal, kűmijes. Kűműves a mestersége, és megszokták, hogy „kűmi-
jesnek” nevezik, így hogy „kűmijes Tóni”. Kb. 50 esztendő s ragadványnev.
13. Nagy István, gépész. Uradalomban volt nagyon hosszú ideig gépészko-
vács s még annak idején a szántógéppel is járt. Így ma is csak azt
és úgy emlegetik, hogy Nagy gépész. Kb. 50 esztendő s ez a melléknév.
14. Simon József, ezermester Jóska. Eredeti foglalkozása kűműves, de mert
szerel villanyt, végez ácsmunkát, beszereli a vízvezetékét, készít vas-
kaput és kerítést, ezért vagy 15 esztendő óta „ezermester Jóskának”
nevezik. Nagyon sokan nem is tudják másként, hogy mi a neve.
15. Somogyvári Henrik, Hena. Ez a név úgy maradt meg, hogy már Szabás-
ról, ahonnan ide került, hozta magával, mert a szabásik csak így em-
legették. Kutason mintegy 5-6 éve ismerik így.

Jókai utca, Cigánytelep. Régen a cigányok putrikban az ugyneve-
zett Diós-csapáson laktak. Azonban közülük nagyon sok már házat é-
pitett egy új utcában, ahol néhány magyar család is él.

Elég sok cigánycsalád él a faluban s általában vagy Bogdán, Ka-
lányos vagy Orsós a családi nevük. Mivel még soknak rendezetlen a
családi helyzete, vadházasságból születtek gyermekek, így sok az azo-
nos nevű is. Ezért elég nehéz megkülönböztetni őket. A postás van
sokszor nagy bajban, mert ha valamilyen ügyben a bíróságtól idézést,
vagy végzést kapnak, ha csak nincs pontosan feltüntetve az utca és a
házszáma, ~~kax~~ akkor egyik sem akarja átvenni a küldeményt. Hasonló a
helyzet, ha éppen valamit fizetni kell. Akkor az azonos nevű mindig
a másik és nem ő. Megkülönböztetésül ezek közül is jónéhányan már
kaptak ragadványnevet, amit maguk is használnak. Ilyenek:

1. ifj. Bogdán Ferenc, tanító. Jó tanuló volt az általános iskolában, de jól viselte magát a katonaságnál is. Otthon is szokta taníttatni a kisebbeket. Így maradt rajt a „tanító” név. Kb. 5-6 esztendeje keletkezett.
2. Bogdán Ferenc, takarmányos. A termelészövetkezetben dolgozik, fogatos és az állatok részére szállítja a takarmányt. Kb. 15 esztendeje keletkezett.
3. Bogdán Ferenc, körösztuti. Valamikor Keresztut /Béleg-Kisbajom/ között van, lakott és onnan jöttek be a faluba lakni. Így előző lakóhelye után maradt fenn a körösztuti ragadványnév kb. 20 esztendeje.
4. Bogdán József, kanász. Nagyon hosszú idő óta végzi ezt a munkát. Az egyik legjobb munkás ember a cigányok között. Szép házat épült, pedig elég sok gyermeke volt. A házában rendes butor van, rádió és televízió, és ami a fő, rend és tisztaság. Családjával együtt nagyon haragszik azokra, kik még nem tartanak rendet. Feleségét is úgy nevezik, hogy „kanász Juli”. Mint 15 esztendeje keletkezett.
5. Bogdán Kálmán, koke. Az apját „koke Jóskának” nevezték, így a fia is örökölte a koke nevet. Nem sikerült megállapítani, hogy honnan keletkezett és mi a magyarázata.
6. Kalányos Ferenc, tekenyős. Apja szép teknőket tudott nyárfából faragni, ezenkívül sok főzőkanalat is csinált. A „tekenyős” ragadványnév is több 60 esztendősnél.
7. Orsós István, Siket Pista. Ha beszélnek hozzá, félre hajtja a fejét és úgy hallgatja, s többször megkérdezi, hogy mi? Azért teszi, mert nagyot hall. Így nevezték el „siket Pistának”.
8. Id. Orsós József, klozetos Jóska. Sok helyen ő szokta a WC-t tisztítani. Így csak „klozetos Jóska” neve legalább 40 esztendő óta.
9. Orsós József, rözgős Jóska. Idegbetegsége van, nehezen jár és rezeg a keze, lába, így „rözgős Jóskának” nevezik kb. 10 esztendő óta.
10. Orsós István, Ödön. Nem lehet megállapítani, hogy miért nevezik Ödönnek, de már legalább 20 éve ezen a néven ismerik. A gyerekeit is úgy nevezik, hogy az „Ödön cigány” gyerekek.

11. Orsós János, gabancos Jancsi. Idős, öreg cigány ember. Nagy a haja, melyen elől még egy gomb is van kötve. Állandóan össze-visz-sza van a haja, amit úgy neveznek, hogy „gabancos, gabancos.” Innen ered ez a név is, mely kb. 60 esztendő.
12. Orsós Józsefné, bugyros Rozsi néni. Öreg cigányasszony, aki még a régi mód szerint járja a falut és egyes házaknál kap valamit a bugyrába. Ezért az idősebb asszonyokat szokták megnyomogatni, ahol fáj a derekuk, vagy régi mód szerint még megkenni őket.
13. Orsós György, részögös Gyura. Kb. 60 esztendő, sok gyereke volt és van is. Sokáig a tsz-ben dolgozott, de a keresetét mindig elitta. Nagyon sokszor be volt rugva, amikor az asszonyok, már a felesége és a menyei meg is szokták verni. Persze, nemegyszer vele együtt azok is berugtak. Részegességéről kapta a nevet.
14. Orsós Rozi, Héjjas Rozi. Még egészen fiatal korában egy parasztcsaládhoz került és ott nevelődött fel. Belépett a termelőszövetkezetbe és ott dolgozik. Ma is ennél a családnál, Héjjas Ferencéknél él, ahol megbecsülik és úgy megszokták, hogy szinte családtagnak tekintik. Maga nagyon haragszik a cigányokra, azt mondja, hogy nem tisztálkodnak rendesen. Nem is igen tartja velük a kapcsolatot, pedig van rokonsága itt a faluban is. Ha találkozik velük, akkor is gyakran veszekszik, magatartásuk miatt. Mivel Héjjaséknál lakik, ott nevelődött fel, úgy is nevezik kb. 35 éve, hogy a cigány Héjjas Rozi.

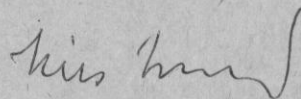
Elég sok utánjárásba került, míg ezeket a neveket sikerült összegyűjteni. De nem magam voltam, aki ezt tettem, mert volt egy-két olyan segítőtársam is, akik ugyan már idősebb emberek, de még emlékeznek arra, hogy melyik név hogyan keletkezett, amit még ők is szüleiktől, nemegyszer nagyszüleiktől hallottak. Ezek a nevek nagyrészt a falu köztudatában vannak, egyes családokat így neveznek, többet másként nem is ismernek.

Ezen kis munkám korántsem úgy készült, hogy az teljes legyen, hiszen számtalan mód van arra, hogy miként lehetett volna csoportosítani.

Ha a szakemberek, akik ezzel a kérdéssel hivatásosan foglalkoznak, másként gondolják, már könnyebb lesz, mint egy ilyen anyagnak az összegyűjtése. De szívesen tettem, mert egy községben is kopnak, ahogyan új ragadványnevek keletkeznek. Itásom jó helyre kerül, hiszen megmarad az utókor számára.

Két év óta folyamatosan írom a falu krónikáját. Egy példány amelle is kerül, így a községben is megmarad, melyet majd még mások is felhasználhatnak.

Kutas, 1974 augusztus 24.

Kiss József
ny.ált.isk.igazgató.

7541 K u t a s .

Ady E.u.12.